

Werk voor behoud middelenpakket

Het project Schoon erf, Schone sloot wordt niet alleen gevolgd door de deelnemers. Er zijn meer betrokkenen partijen. Een zo'n partij die meedoet is Nefyto, de brancheorganisatie voor bedrijven die chemische en biologische gewasbeschermingsmiddelen ontwikkelen voor de Nederlandse markt.

Tekst: Lilian Braakman
Fotografie: René Faas

Nefyto is vanaf het pilotproject betrokken bij het project Schoon erf, schone sloot, waarbij het draait om erfmissie te verminderen. De brancheorganisatie promoot het project, geeft presentaties en probeert kwekers die nog niet meedoen, te stimuleren om mee te doen. Daarnaast maakt Nefyto de vertaalslag van het project naar alle fabrikanten van gewasbeschermingsmiddelen.

Maar het gaat nog een stap verder dan voorlichting. Klaas Jilderda, werkzaam voor BASF Nederland maar bij het project betrokken vanuit de branche, zorgt voor de wereldwijde registratie van herbiciden, is coördinator waterkwaliteit en gewasbescherming en volgt projecten over deze onderwerpen voor Nefyto en de European Crop Protection (ECPA). "Wij zetten bij diverse middelen al extra maatregelen op de etiketten. Dit doen wij vrijwillig, maar deze regels moeten wel worden opgevolgd door de gebruiker. Wij willen namelijk niet wachten tot het ons wordt opgedrongen door instanties, maar we pro-actief werken aan een vermindering van de emissie. De voorschriften moeten kwekers de goede weg wijzen." Niet alleen de gebruiker, maar ook de fabrikant van gewasbeschermingsmiddelen wordt afgekeurd op de waterkwaliteit. Jilderda legt uit: "Als de overschrijding te hoog is, moet de fabrikant een emissiereductieplan schrijven. Dat kan extra voorlichting betekenen, maar ook meer restricties of zelfs uiteindelijk het terugnemen van het middel."

Ook werkzaam voor het project is Jo Ottenheim, secretaris van Nefyto. Hij heeft in zijn portefeuille onder andere duurzaamheid, groene middelen en kleine toepassingen. Hij

ondersteunt het project daar waar nodig. "We hebben ons in het verleden veel gefocust op driftreductie. Dat is een van de emissieroutes, maar er zijn er meer. Erfmissie, waar nu de focus op ligt, is er zo een. Een andere route is de afspoeling van percelen. Deze route krijgt ook steeds meer aandacht." Dat beaamt Jilderda: "Aan elke route moet aandacht worden gegeven. Door het project Schoon erf, schone sloot wordt er nu een grote slinger aan erfmissie gegeven. Het pilotproject wees al uit dat als iedereen meedoet in een gebied, het heel succesvol is. Zo succesvol dat het inkomende water vuiler was dan het uitgaande water. Er zijn veel belangstellenden die de vorderingen van dit project willen zien. Zelfs de projectnaam wordt in Nederland gebruikt voor projecten in andere sectoren."

NIET VERSLAPPEN

Bewustwording wordt in dit project altijd genoemd. Maar dat is ook waar het om draait. Ottenheim: "Kwekers moeten tijdens hun activiteiten bewust bezig zijn met emissie. Dat zit misschien niet in het dagelijks ritme. Daarom moet het idee gaan leven in hun hoofd. Wat helpt is dat het project zich afspeelt op het eigen bedrijf." Ook Jilderda vindt het cruciaal dat het project loopt bij de kweker zelf. "Kwekers moeten denken: 'ik veroorzaak dit', en dan stappen ondernemen om de emissie te verminderen. Er moet niet alleen aandacht voor emissie zijn in het domeinseizoen wanneer de metingen worden verricht, maar ook in het spuitseizoen. Zo mag bij het schoonmaken van de spuit de aandacht niet verslappen."

OVERHEID

Ottenheim: "Kwekers moeten meedoen aan het project voor zichzelf. Gewasbeschermingsmiddelen zijn nodig, maar als er te lang hoge normoverschrijdingen zijn, dan kom je op een

Jo Ottenheim (links) en Klaas Jilderda

punt dat de overheid gaat ingrijpen. Of er worden fundamentele maatregelen genomen, of de hele toelating komt ter discussie. Telers hebben weleens het idee dat de overheid wel voor ze zorgt. Maar de overheid zorgt niet voor de beschikbaarheid van gewasbeschermingsmiddelen. Dat moeten de fabrikanten van de gewasbeschermingsmiddelen zelf doen door toelatingen aan te vragen bij het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb)."

Volgens Jilderda is het ook al lang niet meer zo dat er een kast vol vervangende middelen klaar staat. "Daarnaast komt de Europese herregistratie eraan. Daardoor kan het zo zijn dat er straks minder middelen beschikbaar zijn. Daar hebben wij in Nederland geen invloed op. Maar waar we wel invloed op hebben, daar moeten we zorgvuldig aandacht aan besteden."

PROBLEEM

Bij het behoud van middelen, speelt ook de maatschappelijke discussie een rol. Ottenheim: "Daar hebben we ook nog wel een opdracht te vervullen. Er wordt vaak makkelijk gedacht: middel weg, probleem weg. Maar gewasbeschermingsmiddelen zijn niet in eerste aanleg het probleem. Een ziekte, plaag of onkruid is het probleem. Het beeld wordt geschetst dat het komt door intensief telen. Maar hoe je ook teelt, iedereen heeft last van schimmels, insecten en onkruiden. Gewasbeschermingsmiddelen zijn een van de oplossingen die zorgen en werk kunnen wegnemen. Als er een andere oplossing is om dit probleem op te lossen of beheersbaar te krijgen, vinden wij dat ook goed. Niemand spuit voor de lol. Wat lastig is en ook discussie oplevert, is wanneer een kweker duurzaam bezig is, maar wel vaker moet spuiten. De omwonenden zien meerdere keren de spuitmachine en denken: dat gaat niet goed. Ook daar moeten we als sector aan werken."

Nog niet iedere kweker heeft meegedaan of doet mee aan het project. De mannen hopen wel dat dat gaat gebeuren. "De eerste deelnemers zijn altijd gemotiveerd. De ervaringen worden doorgegeven en de tweede groep is ook gemotiveerd. Maar daarna komt de grote groep die je wilt aanspreken. Die moeten we ook meekrijgen", zegt Ottenheim. Dit klinkt wat negatief, maar de mannen bedoelen het meer als een aandachtspunt. Jilderda: "We merken wel dat de bloembollensector er echt voor gaat. Dat is goed, want iedereen moet meedoen. Als er een of twee niet meewerken, is mijn persoonlijke verwachting dat de waterschappen deze bedrijven zullen opsporen. Als in de toekomst de waterkwaliteit achteruit gaat, zal er meer gericht gekeken worden naar wie de veroorzaker is. Voor nu zijn wij benieuwd naar de resultaten van dit jaar en hoe de verschillende gebieden het doen."